

ผลกระทบจากรถไฟความเร็วสูงจากลาว

พลกฤต กลั่นแก้วดำรง

^{1*} สาขาวิชาเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

1061 ซอยอิสรภาพ15 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี เขตธนบุรี กรุงเทพฯ 10600

โทร 092-512-6556 อีเมล : pornpruit@gmail.com

รถไฟความเร็วสูงเชื่อมจีนกับลาวเปิดตัวอย่างเป็นทางการไปแล้วเมื่อวันที่ 2 ธันวาคมที่ผ่านมา การเชื่อมโยงทางรางดังกล่าวถือเป็นมิติใหม่ของการสร้างความเชื่อมโยงระหว่างประเทศในอาเซียนกับจีนที่น่าจับตามอง ค่าที่การขนส่งผ่านระบบรางเป็นการขนส่งที่มีราคาที่ย่อมเยาที่สุด ทางรถไฟเส้นนี้จึงได้รับความสนใจอย่างมากจากหลายภาคส่วนในไทย แม้ว่าการเชื่อมโยงระบบรางดังกล่าวจะยังไม่มาถึงไทยในขณะนี้ แต่หลายฝ่ายในไทยก็เชื่อว่าเส้นทางรถไฟดังกล่าวจะเข้ามาเปลี่ยนแปลงการขนส่งและการเดินทางไม่มากก็น้อย รถไฟสายนี้สามารถขนได้ทั้งคนและสินค้า อีกทั้งยังมีความปลอดภัยและมีมาตรฐานสากล ซึ่งจะช่วยให้ส่งเสริมการค้าในจีนตอนใต้และภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การมาถึงของรถไฟเส้นนี้จะเป็นการช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังโควิด-19 นอกจากนี้ไทยมีโอกาที่จะค้าขายกับจีนซึ่งเป็นประเทศที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่เป็นอันดับ 2 รองจากสหรัฐอเมริกา และเป็นประเทศที่ประชากรมีกำลังในการซื้อสูงได้ในหลายด้าน ทั้งการขายสินค้าสำหรับเด็กอ่อน ขายพืชผลทางการเกษตร หรือจะขายสินค้าสุขภาพก็ย่อมสามารถทำได้ และไทยยังเป็นหนึ่งในจุดหมายปลายทางที่ชาวจีนนิยมไปด้วย เมื่อมองในมุมด้านการเมืองระหว่างประเทศ จีนมีข้อริเริ่มหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทางที่ครอบคลุมความร่วมมือด้านต่างๆ ซึ่งรวมถึงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ส่งผลให้จีนสามารถเชื่อมโยงกับยุโรปและเอเชียกลางได้ ฉะนั้นรถไฟจีนลาวที่จะเชื่อมต่อกับไทยได้ในอนาคตจะทำให้ไทยสามารถเชื่อมต่อกับระบบรางและระบบถนนของจีนได้ต่อไป

มุมมองจากภาครัฐและเอกชนไทยเกี่ยวกับโอกาสและความท้าทายจากเส้นทางรถไฟจีน-สปป.ลาว การเกิดขึ้นของรถไฟจีน-สปป.ลาว จะเปลี่ยนภาพการคมนาคม นำเข้า-ส่งออกระหว่างจีนกับอาเซียนหรือไม่อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องตลาดการค้าออนไลน์ข้ามพรมแดนของจีน ในอดีตไม่มีระบบขนส่งทางรางที่ดีและต่อเนื่อง เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านเช่นทุกวันนี้ และในอนาคตเมื่อรถไฟรางคู่สายต่างๆเสร็จและเชื่อมต่อกันแล้วจะทำให้การส่งสินค้าไปจีนทางรางสะดวกมากขึ้น ฉะนั้นรถไฟจีน-สปป.ลาวจะเป็นการพลิกโฉมการเชื่อมโยงระหว่างประเทศในภูมิภาคนี้ เพราะรางชนิดนี้สามารถขนได้ทั้งคนและสินค้า ทำความเร็วได้ 160 กิโลเมตรต่อชั่วโมง เดินทางตรงเวลา เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพราะใช้พลังงานไฟฟ้า และเป็นการขนส่งที่พบคนน้อย เหมาะสำหรับยุคโควิด-19 รถไฟเส้นทางนี้ให้ประโยชน์กับทางไทยด้วย เพราะเราสามารถส่งสินค้าไปขายจีนได้ สำหรับโอกาสในการค้าของไทยกับพื้นที่มณฑลยูนนาน ส่วนใหญ่เป็นผลไม้ เช่น ทุเรียน มังคุด และสินค้าอีคอมเมิร์ซด้วย ฉะนั้นการมีรถไฟสายนี้จะช่วยให้ผู้ประกอบการมีตัวเลือกในการขนส่งสินค้าไปจีนมากขึ้น

การเชื่อมต่อระหว่างเอเชียตะวันออกเฉียงและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยรถไฟ จะเปลี่ยนโฉมการคมนาคม และการขนส่งระหว่างประเทศไปอย่างไร และนี่เป็นโอกาสและความท้าทายของผู้ประกอบการไทยอย่างไรบ้าง รถไฟสายนี้เป็นโอกาสของผู้ประกอบการไทยอย่างแท้จริง เพราะเป็นทางเลือกใหม่ซึ่งจะส่งเสริมและเพิ่มขีดความสามารถด้านการค้าการลงทุนในประเทศที่อยู่ในเส้นทางนี้ ส่วนสินค้าเกษตรที่ไทยส่งไปขายเป็นหลักก็เหมาะที่จะขนส่งด้วยรถไฟ เพราะใช้เวลาน้อยกว่าการขนส่งรูปแบบอื่นและไม่แพงเท่าการขนส่งทางอากาศ

ที่ตลาดไท ตลาดค้าส่งผัก-ผลไม้แหล่งใหญ่ในภาคกลาง ปีปีซีไทยได้พบกับแผงนำเข้าผักจากจีนมากมาย ใน ส่วนของแผงผักต่างประเทศ เจ้าของแผงขายผักจากจีนรายหนึ่งกล่าวว่า เธอไม่ได้เป็นผู้นำเข้าผักจากจีนเอง แต่สั่ง จากผู้นำเข้าอีกทีหนึ่ง ซึ่งบางที่เป็นบริษัทนำเข้าของคนจีนที่ประกอบการในไทยก็มี เธอคาดว่าผู้นำเข้าผักจีนเป็นคน จีนราว 80% ที่เหลือเป็นคนไทย เจ้าของแผงผักแห่งนี้กล่าวว่า เธอยังไม่เห็นวาร์ตไฟจีน-ลาวจะทำให้ผักทะลักเข้า มายังตลาดตามรายงานข่าวที่ออกไปในช่วงเดือนธันวาคม ถึงผักที่ขนส่งมาทางบกจะใช้เวลา 4-5 วันในการขนส่ง แต่ต้นทุนต่ำกว่ารถไฟ "ต้องมีการเตรียมสินค้า แพ้กสินค้า เตรียมเอกสารเพื่อขนผักทางรถไฟมากมาย ไม่ได้ใช้เวลา เพียง 10 ชั่วโมงหรอก" เจ้าของแผงกล่าว และเสริมว่า ลูกค้าชอบผักจีนมากกว่า เพราะความสด เกษตรกรของจีน รัฐบาลสนับสนุน ธนาคารจีนก็สนับสนุนเกษตรกรส่งออกด้านเงินทุน "ช่วงหน้าหนาวผักจีนแพง แต่ระหว่างเดือน ธันวาคมถึงกุมภาพันธ์ ผักไทยถูก บางที่เราต้องปลุกสวนกระแสบ้าง (จะได้แข่งขันได้) เพราะผักกาดขาวมักล้นตลาด อยู่เสมอ"

ประหยัด เจริญ เจ้าของแผงผักสด "สันกำแพง" ในตลาดไท กล่าวกับปีปีซีไทยว่า ช่วง ธ.ค. ที่ผ่านมา ผักที่ร้านของ เขาเหลือเยอะ ตอนแรกคิดว่าเป็นเพราะรถไฟจีน-ลาวเช่นกัน แต่ตอนนี้เขาคิดว่าจำนวนผักไม่ได้ทะลักมาก แต่ ผู้บริโภคมีกำลังซื้อน้อยลง ด้านหญิงไทยผู้นำเข้าผักจากมณฑลยูนนานรายหนึ่งกล่าวว่า เธอนำเข้าผักจากจีนมาขาย ต่อให้กับแผงในตลาดไทและสี่มุมเมืองเนื่องจากระบบการเกษตรของจีนดีกว่าและเหมาะกับการสั่งปริมาณมาก ๆ

"ความจริงผักไทยก็สู้ได้ ในเรื่องคุณภาพ ความสด แต่จำนวนไม่สามารถป้อนให้ผู้ค้าได้อย่างสม่ำเสมอเพียงพอ และรัฐไม่ได้สนับสนุนเกษตรกรมากพอเพื่อสู้ผักนำเข้าได้ และเกษตรกรไทยไม่ได้คุมราคาสินค้าเอง แต่พ่อค้าคนกลางซื้อตามราคาตลาด ถ้าราคาตกก็ต้องตัดผักทิ้งตามข่าว แต่จีนระบบดีและรัฐมีทุนให้เกษตรกร เขาจึงมีความสามารถผลิตในระดับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ได้"

แม้ว่าที่ผ่านมา รัฐบาลไทยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบูรณาการการเชื่อมโยงทางรถไฟระหว่างไทย ลาว และจีน เพื่อกำหนดนโยบายการเชื่อมต่อทางรถไฟระหว่างไทย ลาว และจีน เพื่อขับเคลื่อนความเชื่อมโยง ให้ไทยเป็น ศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งของอาเซียน และส่งเสริมการค้าระหว่างสามประเทศดังกล่าว แต่ภาคเอกชนยังติดัง ภาครัฐริเริ่มต้นเข้าไป ทั้งที่รถไฟจีน-ลาวได้ใช้เวลาสร้างกว่าห้าปีมาแล้ว ที่ประชุมคณะกรรมการบูรณาการการ เชื่อมโยงทางรถไฟระหว่างไทย ลาว และจีน ครั้งที่ 1/2565 เมื่อ 13 ม.ค. ที่ผ่านมา รับทราบผลการประชุม 3 ฝ่าย ระหว่างไทย ลาว และจีน เมื่อ 19 พ.ย. 2564 เห็นชอบการลงทุนร่วมกันในสะพานแห่งใหม่ระหว่างไทยและลาวใน อาณาเขตของตนเอง รวมถึงการจัดตั้งคณะทำงานพิจารณาร่วมกันต่อไป ตามแผน โครงการสะพานมิตรภาพข้าม แม่น้ำโขง เชื่อมหนองคาย-เวียงจันทน์ แห่งที่ 2 ห่างจากสะพานเดิม 30 เมตร มีทั้งทางรถไฟขนาดมาตรฐาน 1.435 เมตร และทางขนาด 1 เมตร โดยการรถไฟแห่งประเทศไทย จะเร่งรัดการออกแบบรายละเอียดของสะพาน มิตรภาพแห่งใหม่ต่อไป

วราวุธ มีสายญาติ นายกสมาคมนักธุรกิจไทยใน สปป.ลาว กล่าวว่า ไทยมองว่าตัวเองเป็นโลจิสติกส์ฮับแต่ใน ขณะนี้ลาวได้กลายเป็นฮับเนื่องจากสินค้าจากไทยต้องไปขนถ่ายที่ Vientiane Logistics Park ซึ่งเป็นโครงการที่ รัฐบาลลาวให้สัมปทานเอกชนดำเนินการ เขากล่าวว่าสินค้าจำนวนมากจากไทยและลาว ที่รอส่งออกไปยังจีน ขณะนี้ต้องนำพักที่ "ท่าบก" หรือศูนย์กระจายสินค้าในกรุงเวียงจันทน์เพื่อรอการขนถ่ายขึ้นรถไฟไป "เราต้องพึ่งประเทศเพื่อนบ้านเพื่อส่งออกสินค้าไปสู่จีนทางรถไฟจีน-ลาวซึ่งในตอนนี้นี้รถไฟจีน-ลาวเปิดมาเดือนกว่า แล้วเห็นการขนส่งสินค้าที่มีศักยภาพสูง ดังนั้นจึงเห็นว่าควรต้องเร่งสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงคู่ขนานสำหรับราง รถไฟเพื่อให้เชื่อมต่อกับรถไฟจีน-ลาว ซึ่งจะทำให้ลดต้นทุนในการขนส่งตลอดจนเพิ่มมูลค่าการส่งออกทางราง ให้กับประเทศไทยด้วย"

โอกาส

1. ขนส่งสินค้าได้เร็วขึ้น และค่าใช้จ่ายลดลง
  - ไทยมีโอกาสเจาะตลาดจีนตอนในและตะวันตกมากขึ้น
  - สินค้าเกษตรของไทย โดยเฉพาะจากทางภาคอีสานเข้าสู่ตลาดจีนด้วยต้นทุนที่ต่ำลง
2. การนำเข้าสินค้าวัตถุดิบสำเร็จรูป ที่นำมาใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่องสำหรับการผลิตสินค้าบางประเภท มีต้นทุนต่ำลง
  - นักท่องเที่ยวจีนมาเที่ยวไทยสะดวกขึ้น มีส่วนช่วยสนับสนุนธุรกิจบริการ 3 ส่วน ได้แก่ กลุ่มบริการสุขภาพ กลุ่มห้างสรรพสินค้า และกลุ่มสถานศึกษาและโรงเรียนสอนภาษา
3. ธุรกิจไทยสามารถขยายธุรกิจในลาว เพื่อส่งออกไปยังจีนและประเทศอื่น โดยใช้สิทธิพิเศษทางภาษีของลาว

ผลกระทบ

1. สินค้าจีนเข้ามาแข่งขันในไทย และสปป.ลาว มากขึ้น

- จีนจะขยายการลงทุนโดยใช้ สปป.ลาว เป็นฐานการผลิต รวมถึงกระจายสินค้าไปยังอาเซียนได้สะดวกขึ้น อาจพบปัญหาการแข่งขันด้านราคาสินค้า เนื่องจากต้นทุนโลจิสติกส์ของจีนต่ำลง
- สินค้าบางประเภทของจีน โดยเฉพาะผักและผลไม้ต่างๆ จากจีนมีช่องทางเข้ามาในตลาดไทยมากขึ้น ทำให้จีนอาจจะเข้ามาเป็นคู่แข่งแบ่งส่วนแบ่งทางการตลาดของไทย โดยอาศัยข้อได้เปรียบด้านต้นทุนที่ต่ำกว่า

เรื่องนี้เป็นที่สนใจอีกครั้ง ภายหลังจากที่มีการเปิดให้บริการอย่างจริงจังครั้งแรก เพราะทันทีที่ขบวนรถไฟได้เริ่มเบิกฤกษ์ เราก็เริ่มเห็นถึงผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยที่ละน้อย ภายหลังจากมีการขนส่งผลิตผลทางการเกษตรเข้ามาในไทย ชนิดที่ใช้เวลาเพียงไม่กี่วันก็มาถึงปลายทางประชิดขอบพระนครแล้ว แม้ในอดีตจะมีการนำเข้าสินค้าอุปโภค บริโภคจากจีนเป็นปกติอยู่เนือง ๆ หากแต่รอบนี้ ผู้ประกอบการไทยควรตั้งหลักรับมือกับการเปลี่ยนแปลงนี้ให้ดี เพราะหลังจากนี้ เราอาจจะได้เห็นการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่กำลังจะตามมา สำหรับโครงการรถไฟความเร็วสูงของจีนนั้น อยู่ในยุทธศาสตร์การพัฒนาสู่การก้าวเป็นชาติมหาอำนาจอันดับ 1 ที่มีอิทธิพลต่อกลุ่มประเทศภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผ่านโครงการหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (Belt and Road Initiative, BRI) ซึ่งเป็นหลักคิดในการสร้างเครื่องมือ ในการเชื่อมโยงระบบขนส่งทางรางในรูปแบบของรถไฟไฟฟ้าความเร็วสูง ซึ่งในอนาคตจีนยังต้องการเชื่อมผ่านไทยลงไปถึงสิงคโปร์อีกด้วย

เมื่อปี 2560 มีการทำ MOU บันทึกความร่วมมือ 3 ประเทศระหว่าง ไทย-ลาว-จีน เพื่อเชื่อมต่อการเดินทางและการขนส่งสินค้าข้ามแดนเพื่อพัฒนาระบบโลจิสติกส์ผ่านการขนส่งทั้งทางราง ทางถนน ทางอากาศและทางเรือ เพื่อสร้างโอกาสและการเติบโตของการส่งออกการนำเข้าของประเทศไทยต่อไปในอนาคตโดยมีอีสานเป็นระเบียบเศรษฐกิจใหม่

อ้างอิง

<https://www.bbc.com/thai/60248500>

<https://www.prachachat.net/economy/news-823947>

https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/RegionalEconomy/DocLib14/RL_CHLaos_Railway_TH Trade.pdf

<https://thaipublica.org/2022/01/bot-regional-letter-china-lao-train/>